

pismu, ki zadeva Fausta in v katerem označi svoj načrt kot „nekako idejo“, pravi tudi, da je „vse delo subjektivno“, to je *lirično*. Nato ga opisuje kot „simbolni in idejni svet in svet megla“; kesneje ga imenuje „barbarsko kompozicijo“ in pravi, da mu bo pri izdelavi „dobro služila nova teorija epske pesnitve“. Nato zopet poudarja lirizem svojega dela: „razpoloženje pomladi je *lirično*, kar mi zelo koristi pri moji *hapsodični drami*“. Faust mu je zopet „nordijski“ in „barbarski“ in še „poetski nestvor“, ki ni popolnoma brez vrednosti.

Te izjave, v katerih se oglašča rahlo začudenje poeta samega nad tem, kar mu je nastajalo, zelo dobro označujejo literarni ustroj te umetnine, ki je neopredeljiva mešanica lirike, epike in dramatike. Toda preko vsega dela je razlit čar dovršene lirike, ki je najmočnejši element v njem. Prav v tem lirizmu nudi Goethejev umotvor tudi popolno nadomestilo za važnejši nedostatek nego je neenotna artistična struktura, namreč za neplastičnost njegovega junaka, glede katere Faust zaostaja za Quijotom kakor tudi za Hamletom in Ojdipom. Gotovo je, da ga njegova dejanja označujejo premalo, da je njegova osebnost samo reliefna in da izgublja njegova usoda v simbolizmu drugega dela skoraj vso neposredno pretresljivost; toda v svojih monologih izpoveduje Faust z vso sugestivnostjo Goethejeve mogočne lirike človečnost, ki ji po ogromnosti metafizičnega vzgona ni prispodobe v galeriji ustvarjenih človečnosti. Njegova osebnost se v globinah besedila, ki so dostopne samo slutnji, neprestano staplja z Goethejevo in čim bolj bledí Faustov človeški lik, tem bolj žarí iz njega in iz vsega dela neprestano izmikajoča se osebnost tvorca, ki med to oslepljivo igro našepetava o sebi in o svetu brezdanje skrivnosti, ki bi se brez njegove stvaritve morale zdeti neizrazne.

(Konec prihodnjič.)

IZ „IFIGENIJE“

(PETI PRIZOR ČETRTEGA DEJANJA) — J. W. GOETHE

Moram ga slušati; prijateljema
 preti nevarnost silna. Ali, joj!
 lastna usoda me straší in pláši.
 O, naj mar ne otmèm si tihe nade,
 ki sem v samoti jo lepó gojila?
 Naj večno vlada to prokletstvo? Naj
 nikoli več se z novim blagoslovom
 ne vzpnè ta rod? — Potem vzemite vse!

Se sladka sreča, lepa moč življenja
 omaga slednjič, pa prokletstvo ne bi?
 Zaman tedaj sem upala, tu skrita,
 daleč od svojega rodu usode,
 da s čisto roko kdaj in s čistim srcem
 izmijem madež s svoje rodne hiše.
 Jedva je naglo, čudežno okreval
 v mojem objemu brat od strašne boli,
 komaj je blizu zaželeno ladja,
 da v očetnjave me pristan povede,
 že gluha sila mi z roko železno
 nalaga dvojen greh: da vgrabim sveto,
 zaupano mi, vso češčeno sliko
 ter vkanim s tem moža, ki za življenje
 in za usodo mojo gre mu hvala.
 O, da se ne bi mi rodil naposled
 v prsih upor! zgrabil še rahle duše
 kot s kremplji jastrebovimi titanov,
 starih bogov globoki črt do vas,
 Olimpijci! Otmite me in si
 otmite svojo sliko v moji duši.

V ušesih mi zveni starinska pesem —
 že zabljena in zabljena z veseljem —
 pesem, ki z grozo so jo pele Parke,
 ko Tantal pal je s stola zlatega.
 Trpele so s prijateljem odličnim;
 srd vrel je v njih, strašan je bil njih spev.
 Otrokom ga nam pela je dovilja,
 sestri in bratu; dobro sem ga znala.

O, boj, rod človeški,
 o, boj se bogov!
 V njih večne roké
 jim je dano gospodstvo,
 da lahko počno ž njim
 kot zdi se jim prav.

Ta boj se jih dvojno,
 ki dvignejo kdaj ga!

Vrh gor, nad oblaki
 pripravljeni stoli
 krog zlatih so miz.

Če vname prepir se,
 popadajo gostje
 v sramoti, v zasmehu
 v prepade noči
 in čakajo ondi

zaman, v tmó ujeti,
pravičnih sodbá.

Oní pa tam gori
pirujejo večno
pri zlatem omizju.
Od gore do gore
korakajo mirno:

iz žrel globočine
obveva jih sapa
vdušenih titanov
kot vonj z žrtvenika
prozoren oblak.

Od vsega zaróda
odvrnejo pógled
blagoslavljajoči
in nočejo v vnukih
več videti znanih
in ljubljenih nekdej
pradedovih črt.

To pele so Parke;
poslušá pregnanec,
star, v nočnih duplinah
te pesmi in misli
na deco in vnuke
ter maje z glavó.

(Poslovenil *Fran Albrecht*.)

PESEM DUHOV NAD VODAMI

J. W. GOETHE

Duša človeška
je kot vodovje:
z nebà prihaja,
v nebo se dviga
in zopet mora
navzdol do zemlje,
večno menjaje.

Vre iz visoke
skalne strmine
čisti izvirek,
ljubko prši se
v prosojnih valovih
h gladki pečini,
in mehko sprejet,
vzvalovi kot koprena
tiho šumljaje
v globino naprej.

Koder čeri
kljubujejo padcu,

se peni nevoljno
stopnjo za stopnjo
v prepad.

V plitvi strugi
se vijè po livadi
in v gladkem jezèru
žari se obličje
vsemu ozvezdju.

Veter je valu
ljubki ljubimec,
veter razgiblje
peneče valove.

Duša človeška,
ti si kot vodovje!
Usoda človeška,
kot veter si ti!

(Poslovenil *M. Premru*.)